بەش: کۆمەڵناسی

کۆلێژ: ئاداب

زانکۆ: سەلاحەددین_هەولێر

بابەت: تیۆرە کۆمەڵایەتییە هاوچەرخەکان

پەرتووکی کۆرس – (دکتۆرا)

ناوی مامۆستا: پ.د. طاهر حسۆ زێباری

ساڵی خوێندن: 2024/2023

پەرتووکی کۆرس
Course Book

1. ناوی کۆرس	تیۆرە کۆمەڵایەتییە هاوچەرخەکان
2. ناوی مامۆستای بەر پرس	پ.د. طاهر حسۆ زێباری
3. بەش/ کۆلێژ	کۆمەڵناسی/ ئاداب
4. پەیوەندی	ئیمێل: tahir.zebari@su.edu.krd ژمارەی تەلەفۆن :07504564577
5. یەکەی خوێندن (بە سەعات) لە هەفتەیەک	(3) یەکە = (9) کاتژمێر
6. ژمارەی کارکردن	ئامادەبوونی مامۆستای وانەبێژ بۆ قوتابیان لە ماوەی هەفتەیەکدا: (9) کاتژمێر لەهەفتەیەکدا، لە ڕۆژێکدا 3 کاتژمێر واتە ڕۆژی پێنج شەممە لە ساعەت 9-12، ڕۆژانی شەممە ودوو شەممە سەرپەرشتیاری (3) قوتابی دکتۆرا.
7. کۆدی کۆرس	
8. پرۆفایەلی مامۆستا	- نازناوی زانستی: پرۆفیسۆر. - ئێستا: مامۆستا لە بەشی کۆمەڵناسی، کۆلێژی ئادابی زانکۆی سەلاحەدین- هەولێر. - خوێندنی سەرەتایی لە ناحیەی(دینارتێ) ی سەر بە قەزای ئاکرێ تەواو کردووە 1968-1969. - خوێندنی ناوەندیی لە ئاکرێ تەواو کردووە 1971- 1972. - خوێندنی ئامادەیی لە ئامادەیی عومەر کوڕی خەتاب لە شاری موسڵ تەواو کردووە 1975- 1976. - بڕوانامەی بەکالۆریۆسی لە کۆمەڵناسی لە کۆلێجی ئادابی زانکۆی سلێمانی وەرگرتووە بۆ ساڵی خوێندنی 1980-1981. - بڕوانامەی ماستەری لە (سەنتەری پلاندانانی شارنشینی و هەرێمایەتی بۆ خوێندنی باڵا)، زانکۆی بەغدا، پسپۆڕیی(پلاندانانی شارنشینی) ساڵی 1988 وەرگرتووە. - بڕوانامەی دکتۆرای لە (کۆمەڵناسی سیاسی)، کۆلێجی ئاداب، زانکۆی سەلاحەدین،- هەولێر ساڵی 2004 وەرگرتووە. - سەرۆک بەشی کۆمەڵناسی، کۆلێژی ئادابی زانکۆی سەلاحەدین لە 12/4 /2006 -2007/12/6.

	- یاریدەدەری ڕاگری کۆلێژی ئاداب بۆ کاروباری زانستی، زانکۆی سەلاحەدین لە 2007/12/6 -2008/10/7. - یاریدەدەری ڕاگری کۆلێژی خوێندنی ئێوارانی زانکۆی سەلاحەدین لە 2009/5/27- 2010/2/16. - سەرۆک بەشی راگەیاندن، کۆلێژی ئادابی زانکۆی سەلاحەدین لە 9/7/ 2011 - 2017/7/2. - پسپۆڕی گشتی (کۆمەڵناسی). - پسپۆڕی ورد (کۆمەڵناسی سیاسی و تیۆرە کۆمەڵایەتییەکان).
9. وشە سەرەکیەکان	تیۆرە کۆمەڵایەتییەکان، تیۆرە کۆمەڵایەتییە هاوچەرخەکان، تیۆری ڕەخنەیی، قوتابخانەی فرانکفۆرت، کردەی پەیوەندی لای هابرماس، تیۆری فینۆمینۆلۆژی لە کۆمەڵناسیدا، زیگمۆنت باومان وکلتوور و کۆمەڵگا، سۆسیۆلۆژیا پەروەردەی لای بۆردیو، تیۆری بونیادی کۆمەڵایەتی بۆ تەکنۆلۆژیا، تیۆری ڕەخنەیی لای مارکۆزە، هابرماس و تیۆری ڕەخنەیی، تیۆری کۆمەڵگای تووڕی کای مانوێل کاستێلس.

10. پێناسە و پەیامەکانی بابەت: تیۆر و تیۆریزەکردن بۆخۆی بابەتێکی زۆر گرنگە و لە کایەی کۆمەڵناسیدا بابەتی سەرەکی هەموو لقە زانستیەکانی ئەم زانستە لەخۆ دەگرێت. جگە لە کایەی ئەکادیمی، ئەوا مەعریفە ئامرازێکە بۆ بەڕێوەبردنی ژیانی ڕۆژانە کە بەبێ مەعریفە تاکەکانی کۆمەڵگا ناتوانن بەڕێوە بچن. زانینی جۆرەکانی مەعریفە و تێگەیشتن لە هۆشیاری کۆمەڵایەتی و پەیوەندی مەعریفە بە واقیعی کۆمەڵایەتییەوە بۆخۆی تێگەیشتنە لەسەرلەبەری ژیانی کۆمەڵایەتی و زانستی تاکەکان و یارمەتیدەرە بۆ دروستبوونی جیهانبینیەکی باشتر و زیاتر بەو دیاردانەی بەدەورووبەری تاکەوەن، هەروەها یارمەتیدەرە بۆ بەرزکردنەوەی ئاستی هۆشیاری سەبارەت بە ڕەهەندە جیاجیاکانی ژیانی ئەکاریمی و کۆمەڵایەتی قوتابی. شیکردنەوەی چەمکی مەعریفە بۆخۆی هەنگاوێکە بۆ تێگەیشتن لە بابەتگەلێکی وەک کۆمەڵگا، دیاردە کۆمەڵایەتییەکان و کولتوور و بابەتەکانی وەک ئایین و پەروەردە و سیاسەت و دەسەڵات و شتی دیکەش کە وادەکات قوتابی لەو بابەتانە بە تەواوی تێبگات و زەمینەسازیدەکات بۆ تێگەیشتن لە بابەت تیۆرییەکان و گریمانەی تیۆری لە بواری کۆمەڵناسیدا. ئەم بابەتە وا لە قوتابی دەکات کە ئەرک و مافەکانی خۆی دەرک بکات و کار بکات بۆ دەستەبەرکردنیان وپێگەی و ڕۆڵی وەک هەڵگری مەعریفە دەناسێت و بەجۆرێک شارەزایی لەبارەی ئەو زانا پسپۆڕانە وەردەگرێت کە هەوڵیانداوە بۆ کەڵەکەکردنی مەعریفەی زانستی و کۆشاون بۆ تیۆریزەکردن لەم بوارەدا. سەبارەت بەوەی چۆن بتوانێت ئەم بابەتە ببێتە مایەی بەدەسخستنی هەلی کار،

پەیامەکانی ئەم بابەتە:

1 تێگەیشتن لە هزری کۆمەڵایەتی و گەیاندنی مەعریفەی تیۆریی بە قوتابی، کە بابەتێکە هەمووان لێی دەتەکێنەوە بەوپێیەی ئاڵۆز و قورسە .

2 – لەمیانەی ئەوم کۆرسەدا قوتابی فێردەبێت کە چۆن تیۆرەکان لەژیانی کۆمەڵایەتی و لە خوێندنەوەی دیاردەکانی کۆمەڵگا بەکاریان بهێنێت. و جێبەجێکردنی لەسەر کۆمەڵگای کوردیدا.

- **تێگەیشتنی چەمکی سەرەکی کۆرسەکە :**
- چەمکە سەرەکییەکانی ئەم کۆرسە بریتیین لە : بابەتی تیۆرە هاوچەرخەکان کە لە وشە سەرەکیەکان باسمان کرد.

ناوەڕۆکی بابەتەکە:

ئەم بابەتە لەم بەشانەی خوارەوە پێکهاتووە:

بەشی یەکەم: یورگن هابرماس و تیۆری ڕەخنەیی قوتابخانەی فرانکفۆرت.

بەشی دووەم: تیۆری فینۆمینۆلۆژی لە کۆمەڵناسیدا.

بەشی سێیەم: زیگمۆنت باومان: کلتوور و کۆمەڵگا.

بەشی چوارەم: تیۆری پییربۆردیۆ سەبارەت بە سەرمایە و سۆسیۆلۆژیا پەروەردەیی.

بەشی پێنجەم: تیۆری بونیادی کۆمەڵایەتی بۆ تەکنۆلۆژیا.

بەشی شەشەم: ، تیۆری ڕەخنەیی لای مارکۆزە.

بەشی حەوتەم: هابرماس و تیۆری ڕەخنەیی.

بەشی هەشتەم: تیۆری کۆمەڵگای تووڕی لای مانوێل کاستێلس.

بەشی نۆیەم: تیۆرییەکانی جێندەر.

بەشی دەیەم: تیۆری کەویر و بنیاتنانی کۆمەڵایەتی ڕەگەزیی.

بەشی یازدەیەم: هابرماس و ڕەخنە.

بەشی دوازدەیەم: پێکهاتنی مرۆڤ و هۆشیاری لە فەلسەفەی هێربێرت مارکۆزدا.

بەشی سێزدەیەم: تیۆری کۆمەڵگەی تۆڕی مانوێل کاستێلز.

بەشی چواردەیەم: چەمکی نامۆبوون و بەشتبوون لە نێو فەیلەسوفەکانی قوتابخانەی فرانکفۆرت.
بەشی پازدەیەم: تیۆرییەکانی مۆدێرنیتە هاوچەرخ.
بەشی شازدەیەم: تیۆری ڕەخنەیی هاوچەرخ لە کۆمەڵناسیدا.
بەشی حەڤدەیەم: تیۆری خێراکردنی کۆمەڵایەتی هارتموت ڕۆزا.
بەشی هەشدەیەم: ئالان تورین و کۆمەڵناسی بزووتنەوە کۆمەڵایەتییەکان.
بەشی نۆزدەیەم: بەشداری کۆمەڵناسان لە شیکردنەوە و لێکدانەوەی دیاردەی بزووتنەوە کۆمەڵایەتییەکان.
بەشی بیست: تیۆری ڕەخنەیی و قەیرانی ئایدۆلۆژیا.
بەشی بیست ویەکە: سۆسیۆلۆژیای بوارە کۆمەڵایەتییەکان.
بەشی بیست و دوو: : سۆسیۆلۆژیای پراکتیزە کولتوورییەکان.
بەشی بیست و سێ: شیکاری گوتار لە ڕوانگەی کۆمەڵناسی مەعریفەوە.

تێبینی:
هەر قوتابیەک بەشەک هەڵدەبژێری بۆ توێژینەوە وسمینار.

١١_ئامانجەکانی کۆرس:

ئەم کۆرسە کۆمەڵێک ئامانجی سەرەکی هەیە، وەکو:-

1- ئاشناکردنی قوتابییە بە هەندێک لە تیۆرە هاوچەرخەکان کە ئێستا ئاراستەی بیری کۆمەڵآیەتی دەکەن و بناغەی کۆمەڵناسی پێکدێنن.
2- گرنگی و ڕۆڵی تیۆرەکۆمەلایەتییەکان لە خوێندنەوەی دیاردە کۆمەلایەتییەکانی کۆمەڵگای کوردی و شیکردنەوەی بابەتگەلێک کە لەمیانەی ئەو تیۆرەکۆمەڵآیەتییانەوەیە دەتوانرێت پەیان پێ ببرێت..

12. ئەركەكانی قوتابی

لەمیانەی ئەم کۆرسەدا قوتابییان پێویستە ڕەچاویئەو خاڵانەی لای خوارەوە بکەن:

1- لەکاتی وانەکان ئامادەبن و دوانەکەون.
2- بەشداریکردنی رۆژانە لە گفتوگۆکان بۆ ئەوەی زیاتر تێبگەن.
3- خوێندنەوەی هەر بابەتێک کە پەیوەندی بە تیۆرەکانەوە بێت و باسکردنی لە پۆلدا.
4- پابەندبوون بە کاتەکانی تاقیکردنەوەکان و ئامادەبوون لە کویزەکاندا.
5- ئامەدەکردنی توێژینەوە وسمینار.

13. ڕێگەی وانەووتنەوە

شێوازی دەرسگوتار بەکاردەهێنرێت لە میانەی پرزنتکردنی بابەتەکان هەروەها بەشداریکردنی قوتابی لە گفتوگۆکان و ئەنجامدانی سمینار و تاقیکردنەوەی مانگانە.

14. سیستەمی هەڵسەنگاندن:

بۆ هەڵسەنگاندنی قوتابیان پشت بەم شێوازانەی خوارەوەدەبەستین:

1- ئەنجامدانی تاقیکرنەوةی مانگانە کە (20) نمرە.

2- پێشکەشکردنی سمیناری پەیوەست بە بەشەکانی تیۆرە کۆمەڵایەتییەکان کە (10) نمرە.

3- پێشکەشکردنی توژینەوە کە (15) نمرە.

4- بەشداری رۆژانە لەگفتوگۆکاندا کویز کە (5) نمرە.

15. دەرئەنجامەکانی فێربوون

لەگوتنەوەی ئەو بابەتەدا پێشبینی ئەو دەرئەنجامانەلەقوتابیان دەکەین:

1- تێگەیشتن و بەرچاوڕوونیەک پەیدابکات سەبارەت بە کۆی کۆرسەکە.

2- بتوانێت ئەو تیۆرانەی وەریگرتوون لەسەر دیاردەیەکی کۆمەڵایەتی جێبەجێی بکات.

16. لیستی سەرچاوە:

أولاً: المصادر العربية:

- ليلة، علي (1981)، النظرية الإجتماعية المعاصرة في علم الاجتماع، ط1، دار المعارف، القاهرة.
- الغريب، عبدالعزيز (2009)، نظريات علم الاجتماع، مطابع جامعة الإمام محمد بن سعود الإسلامية، الرياض.
- عمر، معن خليل (1997)، نظريات معاصرة في علم الاجتماع، دار الشروق، عمان.
- أبو طاحون، عدلي (ب د)، في النظريات الاجتماعية المعاصرة، الإسكندرية.المكتب الجامعي الحديث.
- غنيم، رشاد، (2008)، النظرية المعاصرة في علم الاجتماع، دار المعرفة الجامعية، الإسكندرية.
- محمد، محمد علي (1986)، تاريخ علم الاجتماع – الرواد والاتجاهات المعاصرة، دار المعرفة الجامعية، الإسكندرية.
- عبدالجواد، مصطفى (2009)، نظريات علم الاجتماع المعاصر، دار المسيرة للنشر والتوزيع، عمان.
- روبرتسون، رونالد (1998)، العولمة– النظرية الاجتماعية والثقافة الكونية، ترجمة احمد محمود و نورا امين، المجلس الاعلى للثقافة المصرية ، القاهرة.
- تيرنر، جوناثان (2000)، بناء نظرية علم الاجتماع، ترجمة محمد سعيد فرح، ط2، منشأة المعارف، الاسكندرية.
- كريب، ايان (1999)، النظرية الاجتماعية من بارسونز الى هابرماس، ترجمة محمد حسين غلوم، عالم المعرفة، العدد(244)، الكويت.
- خريسان، باسم علي (2006)، ما بعد الحداثة– دراسة في المشروع الثقافي الغربي، دار الفكر، دمشق.
- عثمان، ابراهيم وسالم ساري (2010)، نظريات في علم الاجتماع، الشركة العربية المتحدة للتسويق والتوريدات، القاهرة.
- عرابي، عبدالقادر (2002) ، النظرية النقدية (رؤية نقدية) الجزء الأول ، دار الخريجي، الرياض.
- شتا، السيد علي (2002)، النظرية المعاصرة في علم الاجتماع، الجزء الثاني. القاهرة.
- زيباري، طاهر حسو (2016)، النظرية السوسيولوجية المعاصرة، دار البيروني للطباعة، عمان.
- .... (2019)، دراسات في علم الإجتماع والإعلام، دار وائل للنشر والتوزيع، عمان.

-............................... (2023)، قراءات معاصرة في النظرية السوسيولوجية، ط1، دار الذاكرة للطباعة والنشر، بغداد.

- محمود، مروة صلاح الدين عبدالله (2010)، النظرية والمنهج في سوسيولوجيا ما بعد الحداثة- دراسة تحليلية، أطروحة دكتوراه غير منشورة، جامعة القاهرة، كلية الآداب، قسم علم الإجتماع.

- مصدق، حسن (2005)، يورغن هابرماس ومدرسة فرانكفورت، النظرية النقدية التواصلية، ط1، المركز الثقافي العربي، الدار البيضاء، المغرب.

- بوتومور، توم (2004)، مدرسة فرانكفورت، ترجمة سعد هجرس، ط2، دار أويا للطباعة والنشر، بنغازي، ليبيا.

- حسن، أبو النور حمدي أبو النور (2004)، يورغن هابرماس، الأخلاق والتواصل، التنوير للطباعة والنشر، بيروت.

- طاهر، علاء (د، ت)، مدرسة فرانكفورت، من هوركهايمر إلى هابرماز، ط1، منشورات مركز الإنماء القومي، بيروت.

- حمير، عبدالسلام (2008)، سوسيولوجيا الخطاب، ط1، الشبكة العربية للأبحاث والنشر، بيروت.

- فوداك، روث ومابر، ميشل(2014)، مناهج التحليل النقدي للخطاب، ترجمة حسام أحمد فرح وعزت شبل، ط1، المركز القومي للترجمة، القاهرة.

- جورج ريتزر و جيفري ستيبنسكي(2021)، النظريات الحديثة في علم الاجتماع، ترجمة ذيب بن محمد الدوسري وآخرون، ط1، مكتبة جرير، عمان.

- ثريا بن مسمية (2020)، مدرسة فرانكفورت- دراسة في نشأتها وتياراتها النقدية واضمحلالها، المركز الإسلامي للدراسات الإستراتيجية.

- أحمد موسى بدوي، ما بين الفعل والبناء الإجتماعي- بحث في نظرية الممارسة لدى بيير بورديو، مجلة إضافات، الم العربية لعلم الإجتماع، العدد (8)، خريف 2009.

- حسني إبراهيم عبد العظيم، الجسد والطبقة ورأس المال الثقافي: قراءة في سوسيولوجيا بيير بورديو، مجلة إضافات، الم العربية لعلم الإجتماع، العدد (91)، صيف 2011.

- جميل حمداوي، المفاهيم السوسيولوجية عند بيير بورديو، بوابة علم الإجتماع.

- خالد كاظم أبو دوح، النخب الاجتماعية في مصر- دراسة على ضوء مقولات رأس المال وأشكاله لدى بورديو، ط1، النخبة للطباعة والنشر، القاهرة، 2016.

- هدير محمد الدناصورى، الاتجاهات النقدية في علم الاجتماع: لعالم الاجتماع بيير بورديو، شبكة الانترنت.

ثانياً: المصادر الكوردية:

- زێباری، طاهر حسۆ (2012)، تیۆری هاوچەرخ لە کۆمەڵناسییدا، چاپی یەکەم، چاپخانەی رۆشنبیری، هەولێر، 2012.

- .... (2017)، تیۆری هاوچەرخ لە کۆمەڵناسییدا، چاپی دووەم، کۆمەڵەی کۆمەڵناسانی کوردستان، هەولێر.

- .... (2023)، سۆسیۆلۆژیای یۆرگن هابرماس، چاپی یەکەم، لە بڵاوکراوەکانی ناوەندی فێربوون، هەولێر.

ثالثاً: المصادر الأجنبية:

- Ritzer . George (1996), Modern Sociological Theory , London and New York, the McGraw-Hill , fourth edition.
- Farganis, James (2004), Readings in Social Theory, the Classic Tradition to Post- Moderni 4th ed, McGraw- Hill, New York.

- Ruth A. Wallace & Alison Wolf (2006), Contemporary Sociological Theory: Expanding Classical Tradition. 6thed. New Jersey.

- Kumar. Krishan (1995), From Post-industrial to Post- modern Society "New Theories Of contemporary World", London and New York, Black-well.

- Hamington, Mauric (2006), Socializing Care: Feminist Ethics and Public Issuses, Lanh MD: Rowman and Littlefield.

- Fuller, Steve (2006) The New Sociological Imagination, London, SAGE Publications.

- --------------- (2007), The Knowledge Book: key concepts in philosophy, science & cult Stocksfield, Acumen.

- Urry, John (2000), Sociology beyond Societies: Mobilities for the twenty – first cent London, Routledge.

- Seidman, Steven (1994), Postmodern turn: New perspectives on Social Theory, New Yo Cambridge University press.

- Bryan S. Turner(2006), The Combridge Dictionary Of Sociology, the first published, in United States of America by Combridge University Press, New York.

- Michael Schillmeier, The social, cosmopolitanism and beyond , Hiatory of the Hun Sciences , Vol22, No2, 2009, pp87,88.online version.

17. بابەتەکان	**ناوی مامۆستای وانەبێژ**
بەرواری لە 2023/10/19 وەوە دەستدەکریت بە بابەتی تیۆرە هاوچەرخەکان و 2024/1/18 تاقیکردنەوەکان دەسپێدەکات.	ناوی مامۆستا: پ.د. طاهر حسۆ زێباری
18. بابەتی پراکتیک : نییە	

19. تاقیکردنەوەکان

بۆ هەڵسەنگاندنی قوتابیان پشت بەم شێوازانەی خوارەوەدەبەستین:

1- ئەنجامدانی تاقیکرنەوەی مانگانە کە (20) نمرە.

2- پێشکەشکردنی سمیناری پەیوەست بە بەشەکانی تیۆرە کۆمەڵایەتییەکان کە (10) نمرە.

3- پێشکەشکردنی تۆژینەوە کە (15) نمرە.

4- بەشداری رۆژانە لەگفتوگۆکاندا کویز کە (5) نمرە.

5- تاقیکرنەوەی کوتایی ساڵ کە (50) نمرە.
20. تێبینی تر
21. پێداچوونەوەی هاوەڵ